

« dolores non sentiat corporis : Neque hoc facit stupor, sed amor; submittitur enim sensus, non amittitur, nec deest dolor, sed superatur, sed contemnitur. Unde ex petra martyris fortitudo, inde plane potens ad bibendum calicem Domini. Et calix hic inebrians quam præclarus est? Præclarus, inquam, atque jucundus, non minus Imperatori spectanti, quam militi triumphanti. »

3. — Apud S. Joannem capite decimo sexto coelestis Magister noster Apostolorum nobis indicat melancholiā, et tristitiam, dum ait : *Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.* At vero inquires : quidnam illis Christus, Magister ipsorum mali dixerat, unde possent contrastari? Hoc nimirum¹ : *Venit hora, ut omnis qui interficiunt vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.* Itane? Hoccine illos contrastat, quod scilicet pro Christo sint morituri? Numquid in ipsum laudem canit Ecclesia² : *Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt, pro nomine Jesu contumeliam pati?* Pro hujus difficultatis resolutione necessum est distinguere tempora; quando enim discipuli contrastabantur; Christus nondum passus fuerat: post passionem vero Christi adeo sunt animis corroborati, et ad patientium animati, ut non solum supplicia libenter, et constanter, verum etiam letabundi, et præ jubilo exultantes sustinuerint: *Ibant enim gaudentes, quia fructus ejus dulcis gutturi ipsorum.* Quam erat in patiëntio pro amore Christi fervidus S. Ignatius martyr, qui primo post Christum sæculo vixit, tertiusque post sanctum Petrum Ecclesiæ Antiochenæ episcopus extitit? De hoc enim, ut ejus lectionibus legitur, S. Hieronymus testatur, quod quando martyrium suum differri vidit, præ nimio illius desiderio in hæc verba proruperit³ : « Utinam fruar bestias, quæ mihi sunt præparatæ, quas et oro, mihi veloces esse ad interitum et ad supplicia, et alluci ad comedendum me, ne sicut et aliorum martyrum, non audeant corpus attingere. Quod si venire noluerint, ego vim faciam, ego me urgebo, ut devorer. Ignis, crux, bestiae, confratio ossium, membrorum divisio, et totius corporis contritio, et tota tormenta diaboli in me veniant, tantum ut Christo fruar. » Quod si scire vultis, undenam sanctus hic præsul, et martyr excessivum hunc jubilum, et præfervens patiënti pro Christo desiderium hauserit, respiciatis velim cor ejus, cui impreserat nobilem illam S. Augustini exhortationem diu ante, quam is illam concepisset, scilicet : « Toto nobis signatur in corde, qui pro nobis fixus est in cruce. Post mortem namque hujus martyris nomen Jesu cordi ejus characteribus aureis insculptum repertum fuit.

¹ JOAN., XV, 2. — ² Act. Apost., V, 4. — ³ S. HIERON., de Script. ecclesiast.

4. — De B. Eulalia sequentia scribuntur⁴ : « Tanto martyrii amore succensa fuit, ut cum esset 12 tantum annorum, libere se præsentarit tyranno, ejus arguens in Christianos crudelitatem et deorum vanitatem. Cum ergo tota dilacerata et velut excoriata ferreis pectinibus foret, mire anima ejus exultabat et lætitiam facie præseferebat. Unde ad cœlos oculos levans, Sponsi sui implorabat favorem. Sed reflectens se ad sua vulnera, dicebat : Nunc, o mi Spouse et Redemptor, quam bene resplendet in me per vulnera ista viva tua imago et characteres isti in corpore meo per sanguinem meum exarati, quam ad vivum mihi exprimunt et repræsentant ipsam Passionem tuam? » Sancta Agnes uno tantum anno sanctæ Eulalie ætatem superabat, quæ et ipsa patienti avidissima fuit, inque atrocissimis suppliciis suis jubilans, hilaris et festiva, in mediis tormentis Sponsi sui deprædicabat encomia, dicens : *Mel et lac ex ore ejus suscepit, et sanguis ejus ornavit genas meus.* Etenim tametsi sanguis Christi Jesu a vino myrrato, ab aceto et a fellis amaritudine nunquam separatus sit, attamen hæc omnia sanctæ Agneti lac et mel esse videbantur, ob eximiam suavitatem quam in tormentis suis experiebatur.

5. — Ludovicus Granatensis in tertia parte super Symbolum capite xxiv, unam ex majoribus excellentiis, gloriis et testimoniis, quibus christiana gaudet religio, hanc esse dicit, quod scilicet per tot Martyrum sanguinem et fundata et stabilita sit. Hosce autem per exemplum et virtutem crucis magnopere in tormentis confortatos fuisse, nullus est qui dubitet; quia tametsi omnes sancti, qui sunt vel fuerunt in mundo, fructus sint arboris hujus (propter quod Agnus celestis a principio mundi sacrificatus fuisse scribitur, quia ab illo tempore meritum Christi in omnibus operari cœpit justis), specialior tamen, magisque proprius hujus arboris fructus martyres fuere, qui non solum per mortificationem carnis sue Christi crucem sunt amplexati, verum etiam per proprii corporis mortem et per sanguinem, quem fuderunt pro gloria Christi, utpote qui pro ipsis suum sanguinem fidit. Certissimum est autem, quod maximum robur et consolatio quam martyres in suis certaminibus habuerunt, in eo præcipue posita fuerit, quod oculos suos in altissimum Dei Filium in cruce suspensum defixerint, utpote qui delicatissimo corpore et anima sua, maiores dolores passus est, quam unquam alii perpessi fuerint homines, idque non pro se, sed pro ipsis. Vi enim hujus considerationis, illiusque exempli et per fidem vivam hujus mysterii, magna cum hilaritate et libertate omnibus se ingerebant tormentis, que ingeniosa tyrannorum crudelitas, furorque et rabies dæmonum invenire poterat et in virtute hujus subsidii victores adversus tyrannos efficiebantur. Et hanc præcipue ob eau-

sam fortissimus Agonóthes et Redemptor noster Christus, in sacra Passione sua tot intervenire voluit ludibria, vituperia, verbera, colaphizationes, nuditates, suorum derelictiones, discursus ab uno judice ad alterum, de tribunal in tribunal, ut omnes tormentorum differentiæ, quas martyres patiebantur, aliquod in Christo reperirent sufferentiæ exemplum. Hactenus Granatensis. Qui paulo post subiungit : Figura hujus in illo præcessit ligno, quod aquas amaras in dulces convertit, cuius nota est historia. Populus enim ab Ægyptiaca liberatus servitute, dum post Pharaonis submersionem, ad terram proficeretur promissionis, in itinere pernuriam passus est aquæ; et tametsi ad aquas Maræ pervenisset, he tamen aquæ salsæ et amaræ erant, dicente Scriptura⁵ : *Nec poterant bibere aquas de Mara, eo quod essent amaræ: unde et congruum loco nomen imposuit, vocans illum mara, id est, amaritudinem.* Et murmuravit populus contra Moysen, dicens : *Quid bibemus?* At ille clamavit ad Dominum, qui ostendit illi lignum : *quod cum misisset in aquas, in dulcedinem versæ sunt.* Quis autem per lignum hoc aquas amaras indulcorans, virtutem crucis repræsentari non videt? Quam enim proportionem lignum aliquod siccum habere poterat ad hoc, ut talem operaretur mutationem? At vero dices fortasse : *ex quo hoc opus miraculosum erat, cur Deus illud solo verbo suo non patravit?* Cur potius hoc ligno usus est, nisi ut mysterium et virtutem denotaret vitalis hujus arboris Calvariae montis, quæ omnem indulcorat dolorum et tormentorum, quibus humana subiacere potest miseria, amaritudinem? Non defuere quidem nonnulli, qui lignum hoc naturalem habuisse aquas indulcorandi proprietatem crediderunt, idque ex sequenti deducunt Ecclesiastici textu⁶ : *Altissimus creavit de terra medicamenta, et vir prudens non abhorredit illa. Nonne a ligno indulcorata est aqua amara?* Verior tamen opinio est, lignum hoc naturaliter hanc virtutem non habuisse: ad tollendam enim a tam vasta aqua tantam amaritudinem, ne quidem integra illius regni sylva sufficeret: ac proinde ad sensum mysticum recurrere oportet, qui a Ruperto Abbe nobis indicatur his verbis⁷ : *Aqua Mara legem significat, quæ non parvam in se amaritudinem habet: dulcescit per lignum, dum proposito Dominicæ Passionis exemplo, ei qui te percusserit in maxillam, præbes et alteram.* » S. Antoninus quoque hanc historiam ad nostrum applicat propositum, dicens⁸ : *Legitur Exodi, xv, quod filii Israel in deserto invenientibus aquas amaras, ut non possent bibere, misso ligno de mandato Dei in aquis, dulcoratae sunt, ut biberent delectabiliter. Aquæ sunt tribulationes, quæ frequenter occurrent in*

¹ Exod., XV, 23. — ² Eccl., XXXVIII, 4. — ³ RUP., l. VI de Offic., c. 21. — ⁴ S. ANTONIN., p. IV, t. III, c. 7.

« deserto hujus mundi et in se amaræ sunt: sed « ligno crucis missæ, id est, meditatione habita de « Passione, efficiuntur dulces. »

6. — In alio quodam ejusdem Scripturæ loco sequens exprimitur figura; dicit enim sacer tex-tus⁹ : *Erat autem fames in terra et filii prophetarum habitabant coram Elisæo, dixique uni de pueris suis: Pone ollam grandem et eoque pulmentum filii prophetarum. Et egressus est unus in agrum, ut colligeret herbas agrestes et collegit colocynthidas agri, et reversus concidit in ollam pulmenti; nesciebat enim quid esset. Infuderunt ergo socii ut comedarent, cumque gustassent de coctione, clamaverunt, dicentes: Mors in olla vir Dei et non potuerunt comedere. Tunc Elisæus farinam sibi afferri jussit, quæ olla immixta, non solum amaritudinem a pulmento sustulit, sed eximio illud sapore imbuit. Lyranus per hosce prophetarum filios, religiosos intelligit austere viventes. Hi enim non solum in mensa, verum etiam in vestitu, in habitatione et in conversatione magnam sensualitatis amaritudinem experiuntur. Ut igitur hæc omnia libenter, imo et hilariter sufferant, hac opus est farina, id est, frumento electorum ab ipsis per seriam quamdam meditationem contrito. Unde Dionysius Carthusianus ait: « Studi-deamus dulcorare admiscendo farinam, id est, « Dominicæ Passionis acerbitudinem: quæ si recte pensetur, omnis afflictio mitigatur. »*

7. — Blosius de revelatione quas Christus sponsibus suis Gertrudi, Birgittæ, Mechtildi et Catharinæ Senensi contulit, disserens, de summo gustu, quem passionem Christi meditantes experiebantur, ita scribit¹⁰ : « Nam et eamdem Domini Jesu passionem (quæ licet amarissima, acerbissimaque fuerit, tota tamen charitatis dulcedine plena est) adeo profunde animarum suarum visceribus in fixerant et tam ardenti suavique affectu rumi-nare solebant, ut illa esset eis mel in ore, melos in aure, jubilus in corde. » S. Antoninus in alio loco ita scribit¹¹: « Juxta crucem stant omnes electi, qui ut membra Christi, carnem suam crucifixi-runt cum vitiis et concupiscentiis, ut ait Aposto-lus, qui non solum patienter adversa ferunt, sed gaudent, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. » Huc etiam spectant præclara illa Nazianzeni verba, dicentes¹² : « Per passiones passionem imitemur, crucem alacres condescendamus; dulces sunt clavi, tametsi valde acerbi. Praestat cum Christo et pro Christo pati, quam cum aliis in deliciis versari. »

8. — Tametsi Moyses et Elias in monte Thabor inter se de morte et crucifixione, quam Christus in monte Calvariae passurus erat, discurrent¹³; Petrus tamen tanta fuit coelestium consolationum

¹ IV Reg., IV, 38. — ² BLOS., in Com. clavi animæ, c. 2, n. 6. — ³ S. ANT., p. 4, tit. 5, c. 41. — ⁴ NAZIAN., orat. 43. — ⁵ LUC., IX, 31.

copia perfusus, ut se continere requiverit, quin exclamaret, dicendo¹: *Bonum est nos hic esse: si vis faciamus hic tria tabernacula;* « quia gustata cœsi lesti dulcedine, ut S. Anselmus ait², vilesunt in « firma. » At vero dices: numquid alio tempore probrosæ et dolorosissimæ mortis Christi commemorationem facere poterat, quam quando hic in corpus suum mortale dotes transfudit gloriosas? Respondeo, Deum per hoc fidelibus ad perpetuam memoriam indicare voluisse, quod etiam commemoratio et meditatio dolorum, et Passionis Christi, jubili et lœtitiae sit instrumentum in iis, qui eas considerant, sicuti ejusdem jubili instrumentum fuit in eo, qui eas sustinuit³? « Hæcce sunt lœta « colloquia, inquit S. Augustinus, quæ huic tantæ « solemnitati convenientib? Hæc sermonis materia « inter tot gaudia miscenda erat? Moxque idem sanctus doctor respondet: « Domino Salvatori quæ « materia loquendi gratior, quam de Redemptione « mundi tractare? »

9. — Surius⁴ de S. Ludgarde ita scribit: « Quoties S. Ludgardi corpore aut spiritu afflictam se videbat, toties ad crucifixi imaginem sese conserfens, illum aliquando cum magna animi intentione contemplabatur, donec toto corpore viribus destituto, spiritu extra illud rapere: in quo quidem raptu Christum præsentem cernebat et ore proprio ad cruentum ejus latus applicato, tantum inde dulcedinis, tantum consolationis hauriebat, ut nulla postmodum adversitate concuti posset. »

10. — Cæsarius Haisterbacensis de quodam juvene religioso monasterii Hemenrodensis, qui optimæ indolis erat, eum ad talem pervenisse perfectionem testatur, ut cantus audiret cœlestes; contigit etiam, ut cum die quadam *Confiteor* suum recitaret, cœlestem quamdam audierit vocem, dicentem: *Dimissa sunt tibi peccata tua.* Idem quoque unico afflato Ecclesie lampades accendebat, Passionique Dominicæ devotissimus erat: Huic enim studium erat semel in die ad minus revolvere et recitare sanctissimæ et dulcissimæ passionis Christi improperia, gratiarum spiritualium efficiacissima incitamenta. Poteratque dicere Redemptori⁵: *Secundum multitudinem dolorum tuorum in corde meo, consolaciones tuæ lœtificaverunt animam meam.* Siquidem meditando Christum crucifixum, ingentem experiebatur internarum consolationum abundantiam.

11. — Advertendum quoque hoc loco est, Sponsam in sacris Canticis, per quam anima electa præfiguratur, dicere⁶: *Fasciculus myrræ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur,* id est, ut

¹ MATTH., XVII, 3. — ² S. ANSELM., ib. — ³ S. AUGUST., de quinque Hæret., c. 7. — ⁴ SUR., t. III, 16 jun. — ⁵ Ps. XCIII, 19. — ⁶ Cant., I, 12.

Doctor Mellifluus declarat¹: *Passio dilecti mei cordi meo semper impressa manebit.* At vero vultisne scire qualisnam fuerit illa consolatio et suavitas, quam ab amaritudine hujus myrræ hauriebat? Hæc ipsa indicatur verbis immediate subsequentibus: *Botrus Cyperi dilectus meus mihi in vineis Engaddi.* Uva enim Engaddi suavissima erat, ac proinde symbolum erat botri, id est, Christi, in ligno crucis suspensi et per botrum ex terra promissionis in vete allatum præfigurati, ac demum sub torculari illo expressi, de quo scribitur: *Torcular calcavi solus: sicut autem vinum lœtificat cor hominis, ita pariter sanguis ab hoc mystico crucis torculari expressus, dum animas sibi devotas rigat, dulcedine et suavitate Paradisi easdem inebriat.*

12. — Matthæi capite VII, 16, Salvator noster quidem ait: *Numquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus?* Hoc autem quod naturaliter impossibile videtur, in multis animabus spiritualiter adimpletur; siquidem ex spinis et juncis marinis, quibus sacratissimum Redemptoris nostri caput transfixum fuit, suavitas et dulcedo spiritus veraciter colligitur. Etenim ut de B. Liduvina Surius scribit²: « Ejus vulnera et dolores acutissimi (de crucifixi doloribus loquitur) animam virginis adeo penetrarunt, ut quamvis ipsa in singulis membris suis omnis generis cruciatus vehementissimos pateretur, ita ut omnes qui eam cernerent, non possent non multa commiseratione affici; eos tamen cruciatus quasi pro nihilo putaret. Tota vita ejus in Christi rebus gestis, tanquam in viridario amoenissimo versabatur, iis meditantis trahebat ardentissima ab imo pectore suspiria et ab oculis lacrymarum fundebat imbræ, iisque deficientibus, guttas sanguineas. Illas autem lacrymas crucifixi amore fusas, apud familia riores appellabat rosas suas. » Ubi clare liquet, qualiter sancta hæc virgo ex spinis Salvatoris rosas veraciter collegerit. S. Laurentius Justinianus de Disciplina et Perfectione Conversationis monasticæ disserens, inquit: « Hujus consideratio tam præcipue tamque vehementissimæ charitatis, cunctas suæ vificat passiones et omne levificat tentationum pondus. »

DISCURSUS VIII.

PASSIO CHRISTI NOBIS PARADISUM APERIET, CUJUS IS, QUI EAM DEVOTE MEDITATUR, CERTUM ET INFALLIBILE PIGNUS OBTINET.

IDEA SERMONIS. — 1. Crux Christi est arbor vitæ generis humani. — 2. Cum Christus discipulis aperie prædicaret suam crucifixionem, Maria Salome suis filiis petebat consensum regni, et quidem regni cœlestis. Quare in Ecclesiis crux ponatur ante introitum Chori.

¹ S. BERN., serm. 34 in Cant. — ² SUR., t. III, 16 jun.

— 3. Botrus uvæ, in vete appensus, designavit Christum cruci affixum. — 4. Præclaro exemplo et SS. Patrum sententiis probatur Christum per passionem suam nos certificasse de nostra salute. Crux Christi extinxit Dei odium in homines. — 5. Ostia per quæ intramus ad gloriam cœlestem sunt vulnera Christi. Verbum maximæ consolacionis, factum a Christo. B. Angele de Fulginio. — 6. Modus quidam meditanda passionis. — 7. Cur imago Crucifixi proponatur agonizantibus. — Merita passionis Christi præponderant omnibus nostris peccatis. — 8. Aliquot exempla salvatorum ob venerationem Dominicæ passionis. — 9. Exempla S. Francisci de Paula. — 10. Hermanni de Allis. — 11. Cardinalis Hosii. S. Caroli Borromæi. B. Joannis Columbinis.

Tu devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cœlorum.

1. — Inter cœteros salutares fructus, quos sacerdotiæ crux Domini nostri produxit, unus est gloriosus ille titulus, quo arbor vitæ generis humani, non in terrestri, sed in cœlesti Paradiso transigendæ, appellatur; unde canit sancta Mater Ecclesia: *Tu devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cœlorum.* Qua de re in præsenti discursu fuisus agemus.

2. — Cum Salvator noster una cum Apostolis suis Hierosolymam versus contendet: (*Ecce ascendimus Hierosolymam*) simul etiam Passionem et mortem suam claris hisce verbis prædicaret¹: *Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et condemnabunt eum morte et trudent eum gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum;* mox sacer textus subjungit: *Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo; qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic, ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dextram tuam et alius ad sinistram in regno tuo.* Ubi observanda est hæc dictio, *Tunc, quæ opportunitatem et occasionem exprimit, qua Maria Salome usa fuit, ad postulandas pro filiis suis Jacob et Joanne primas in regno Christi sedes.* Et vero non obstante, quod mulier hæc una esset illarum feminarum, quæ sequabantur Christum²: *Et ministrabant ei de facultatibus suis;* nunquam tamen similem postulationem Salvatori nostro proposuisse legitur; mox vero ut Christus de sua crucifixione verbis adeo apertis disserere coepit, occasione sibi data opportune uti voluit. At vero de quoniam regno hæc Maria Salome loqui intendebat? Num de terrestri et temporali, an vero de cœlesti et aeterno regno? S. Paschalis illam de cœlesti regno locutam fuisse censem, siquidem filios ejus hoc pretendisse dicit, *quasi cœlestis gloriæ amatores.* Cui opinioni auctor Operis Imperfecti pariter subscribit³: Intelligebat namque sancta hæc mulier, Spiritu Sancto illustrata, quod patibulum crucis, in quod Christus suffigendus erat,

¹ MATTH., XX, 10. — ² MARC., V, 41. — ³ AUCTOR Imperf., ho. 35.

tandem post quinques mille et amplius annos, cœli portas reseraturum esset. Ante diem namque quo Christus crucifixus fuit, Paradisus cœlestis apertus fuisse musquam legitur, nisi quando Christus bono latroni dixit⁴: *Hodie tecum eris in Paradiſo.* « Anteversit igitur, ut appareat, latronis voces mulier, » inquit Basilius Seleucus⁵: « Ille in cruce orationes fundebat: Memento mei dum veneris in Regnum tuum. Hæc autem crucem pro regno superplicabat. » Credibile est enim, illam prophetiæ illud agnoscisse oraculum: *Dominus regnavit a ligno.* Unde ipsem Christus discipulis in Emmaus abeuntibus cœli viam per crucem apertam fuisse dixit⁶: *Oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam.* Ludolphus Carthusianus ritum, quo Ecclesia crucem inter chorū et cancellos templi collocare consuevit, observans, inquit⁷: « Per multas tribulationes nos intrare in Regnum cœlorum, quod bene figuratur per hoc, quod Crux ponitur inter chorū et cancellos Ecclesiæ, ut, qui chorū intrare voluerint, vadant sub cruce, quia ab Ecclesia militante ad triumphantem, nemo nisi per crucem potest intrare. » Unde Ludovicus Blosius meditationem Passionis, summam et compendium vocat nostræ salutis, inquiens⁸: « Quotiescumque aliquid pie meditaris, aut legis de Passione Domini Jesu, sanctificaris inde et ingentem fructum reportas, etiamsi parvo admodum affectu, sine ullo sapore sensibili mediteris, ac legas. Fieri nulla ratione potest, ut vel aspicias tantum piis oculis imaginem crucifixi sine grandi utilitate, cum ibi salutis tuæ sumam invenias. »

3. — Quisnam, obsecro, primus fuit fructus, qui in conspectu totius populi hebræi, ad acquisitionem Palæstinae, quæ typus erat terræ promissionis cœlestis, properantis apparuit? Botrus quidam uvæ e vecte dependens: Hæc autem omnia in figura contingebant. Nam ut Taulerus de Passione Redemptoris disserens ait⁹: *Botrus in vectem appensus est, ut nos de promissione terra certos redderet et securos.* Unde et Apostolus ad Hebreos inquit¹⁰: *Habentes fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi.* In libro Josue¹¹, legitur, quod licet adversus civitatem Jericho irrevocabilis ultimi exterminii sententia divina Justitia fulminata fuisse, ab hac tamen universalis ruina Raab, ejusque familiam, in præmium hospitalitatis, qua populi sui electi emissos exploratores gravi cum periculo suo, hospitio exceperat, eximere voluerit. Sed quoniam signo domum Raab notari voluit, ut eo viso, a devastatori illi parceretur? *Signum fuit funiculus coccineus.* Hic autem funiculus coccineus, ut Glossa Interlinea-

⁴ LUC., XXIII, 43. — ⁵ BASIL. SELEUC., orat. 24. —

⁶ LUC., XXIV, 26. — ⁷ LUDOLPH. CARTH., p. 2, c. 58, de Pass. — ⁸ BLOS., Sacell. animæ, c. 21. — ⁹ TAULER, c. 24, de Vit. et Pass. Christi. — ¹⁰ Heb., x, 19. — ¹¹ JOS., II, 18.

ris exponit, *sanguis est Christi*. Ubi enim hic sanguis Agni immaculati pro nobis in monte Golgotha sacrificati rutilat, ibi indubitanum est pignus æternæ salvationis. Unde Leo Magnus ex infallibili cathedra Petri stipulatam nobis offert promissionem, dicens¹: « Secura est expectatio promissæ beatitudinis, ubi est participatio Dominicæ Passionis. »

4. — Cœli empyrei fores nihil aliud nobis potest occulere, præterquam peccatum; ac proinde S. Paulus ait²: *Omnes peccaverunt et egent gloria Dei*, mox vero subjungit: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quæ est in Christo Jesu, quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius*. Hoc enim sanguine utentes, Paradisum nostrum esse faciemus. Porro in vita S. Philippi Nerii de sanctimoniali quadam legitur, quod cum se damnata esse reputans, magnis angeretur desperationis temptationibus, multique suam in hoc collocasset operam, ut eam in statum salutis denuo perducerent, licet casso et irrito eventu; tandem S. Philippus eamdem quoque conveniens, ut conceptam desperationem penitus deponeret, hoc eam convicit arguento, dicendo: *Dic, obsecro, pro quo Filius Dei in cruce mortem oppetiit? Cui ipsa respondit: Pro peccatoribus. Et tu quænam es? subjunxit Philippus*. Cui Religiosa respondit: Gravissimum peccatrix. Ergo, subintulit S. Philippus, *Paradisus tuus est*. Hæc verba, *Paradisus tuus est*, adeo tenaciter cordi ejus remanserunt impressa, ut non solum omnis deinceps cessaverit tentatio, verum insuper ad ultimum usque spiritum, vivacissimam æternæ salutis suæ conceperit fiduciam. Merito igitur S. Ambrosius ait³: « Non tabes mortis de vulnere ejus, sed fons vitæ scaturit vitæ æternæ. » D. Chrysostomus inter alia crucis Christi encomia, sequentia pariter proposito nostro admodum congrua enumerat, dicens: « Crux Christi Dei in homines odium restinxit, Deum cum hominibus reconciliavit, terram cœlum effecit, homines cum angelis miscuit, mortis arcem munitionem diruit. » Doctor Angelicus similiter multos recensens mortis Christi bonos effectus, inter alios hunc quoque enumerat⁴: « Christus per passionem suam, non solum hominem a peccato liberavit, sed etiam gratiam justificantem et gloriam beatitudinis ei promeruit. » Cœlestis Sponsus B. Angelam de Fulginio, dilectam sponsam suam, inter alia his verbis affatus fuisse legitur⁵: « O vos vere beatæ et omnino benedicti! Si in cruce pro meis crucifixoribus, cum lacrymis et fletu rogavi Patrem meum, et excusavi dicens: Pater dimite illis, quia nesciunt quid faciunt; quid pro vobis, qui mihi compassi, devoti et consocii fuitis, dicturus

¹ S. LEO, ser. 9 de Pass. — ² Rom., III, 22. — ³ S. AMBR., in Ps. 37. — ⁴ CHRYSOST., ser. 8. — ⁵ S. THOM., q. 46, art. 3. — ⁶ BOLLAND., 4 jan., fol. 202.

« sum, cum non in cruce, sed in gloria felicissimus orbem judicabo? » Quod porro Christi argumentum efficacissime strinxit, siquidem cum in monte Calvario pro suis crucifixoribus intercesserit, ut in statum salutis eosdem perduceret, quanto magis nunc ad dextram Patris residens, omnem movebit lapidem, ut omnes illos, qui mortem ipsius cum sincera devotione et compassione meditantur, suisque compatiuntur acerbissimis penis, justificare et ad gloriam cœlestem perducere valeat?

5. — In parabolis Salomonis Deus ita loquitur¹: *Beatus homo, qui vigilat ad fores meas quotidie et observat ad postes ostii mei*. Et quidem certissimum est, per hasce fores aliud intelligi non posse, præterquam Christi sacratissima vulnera. Ac proinde advertendum S. Joannem non sine mysterio in Evangelio suo in hæc verba scripsisse: *Unus militum lancea latus ejus aperuit*; non dicit: *Vulneravit, percussit, sed aperuit*; quasi enim latus ejus sauciando, quamdam aperuit cœlestis Paradisi portam, intra quam beatitudinem et vitam immortalem invenit, teste Sapiente, qui ait²: *Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino*. Merito igitur Doctor Seraphicus exclamabat, dicens: « O cœcitas filiorum Adæ, qui per hæc vulnera in Christum nesciunt introire! Supra suas vires laborant in vanum et aperta sunt ostia ad quietem. An ignoratis, quod Christus est gaudium beatorum? Cur tardatis per sui corporis foramina in illud gaudium introire? Beatitudo angelorum patet, paries ejus confactus est et vos introire negligitis? » Verum quidem est, Deum olim post expulsos e Paradiso protoparentes, ad ejus fores quemdam collocasse Cherubinum, manum versatili gladio quodam armatam habentem, ut omnes eo ingredi cupientes arceret. At vero prout idem S. Bonaventura ingeniose inquit: *Ecce, aperta est jana paradisi et per lanceam militis gladius versatilis est amotus*. B. Laurentius Justinianus in libro de triumphali Christi agone, de hoc mysterio diffuse discurrens, inter omnia alia nihil adeo nos de glorie possessione adeunda securos reddere censem, quam hoc sanctissimæ passionis Christi meditata mysterium; en verba ipsius: *Nihil eorum, quæ in sacro continentur eloquo, sic humanum valet excitare affectum, mentem erigere, temperare laborem, peregrinationis tedium auferre et æternæ felicitatis spem immittere, quemadmodum sacrosanctum redēptionis humanæ mysterium*. » B. Angela de Fulginio inter alias benedictiones a Salvatore nostro iis, qui morti suæ meditandæ devoti sunt, impertitas, hanc quoque audire meruit³: « Benedicti qui meæ Passionis, que est salus et vita perditorum, solum refugium peccatorum, memores, et devoti, et compatientes

¹ Prov., VII, 14. — ² Ibid., VIII, 4. — ³ BOLLAND., ib.

« eritis; quoniam vere et regni, et gloriæ, et resurrectionis, quam per ipsam acquisivi, eritis particeps mecum et cohæredes in perpetua sæcula sæculorum. »

6. — Quidam insignis Dei servus¹, qui historiam Passionis Dominicæ memoriter didicerat, eamque quotidie, assidue et attente meditabatur, dicere solebat, quod quisquis id ipsum faceret, sequentes sibi comparaturus esset cœlestes gratias: videlicet primo remissionem peccatorum. Secundo, certam quamdam ingruentibus temptationibus resistendi fiduciam. Tertio, ad aggredendum virtutis et perfectionis opera egregiam virtutem et vigorem. Quarto, divinæ gratiae suæ multiplicationem, ac perseverantiae donum. Quinto dicebat, quod sicut qui Christum crucifixum meditatur, cordi suo Christo vicinus est, quem meditatur, ita quoque securus esse possit, quod eumdem in adjutorium suum promptum semper habebit. Sexto, animam in ejusmodi meditatione illuminandam et disponendam esse ut multas cœlestes illustrationes recipiat. Septimo, eamdem animam in vitæ spiritualis et perfectæ curriculo ingentes facturam esse progressus. Octavo, per passionis Christi meditationem comparaturam sibi esse gratiam et benevolentiam Dei, adeo ut tuto sibi promittere possit quicquid in nomine Jesu Christi crucifixi a cœlesti Patre petierit. Denique nona et ultima gratia, quæ veluti omnium aliarum est summa et complementum, quod videlicet: « Per hanc salutis nostræ commorationem in morte assequetur lumen quadratum, per quod obtenta salvationis cognitionem habebit, assistente Domino nostro Jesu Christo et pugnante pro eo contra invisibles salutis hostes. » Et quidem de hac in articulo mortis nostræ speciali Dei assistentia, varia in medium adducere possumus testimonia.

7. — Blosius in libro de consolatione pusillaniuum, ita scribit: *Mors Christi mortem tuam soletur*. Unde cum agonizantibus certam æternæ salutis spem ingerere volumus, iisdem ob oculos ponimus Redemptorem, non veluti in Bethleem natum, vel ut resurgentem a mortuis, vel ut ad cœlum ascendenter, vel prædicantem Evangelium, aut mortuos resuscitantem, sed cruci affixum et in cruce expirantem; hæc enim figura eosdem in agone sua consolatur, simulque efficit, ut firmam concipient æternæ beatitudinis suæ fiduciam. Idem Blosius, vir eminenti perfectione et sanctitate conspicuus, in alio quodam libro, qui *sacellum animæ intitulatur*, Christum introducit, eum qui passioni meditandæ assiduam dat operam, hisce verbis alloquenter: « Eum ante mortem mihi placentem reddam et defunctum cum charis amicis meis remunerabam. » In morte illi adversus hostes ejus assistam

¹ Hist-select. Aug. Mag., c. 214.

« et de vita æterna ipsum faciam certum, atque securum. » S. Bernardus in extremo mortis articulo inimico infernali, eum graviter tentanti, ejusque vitam nihil aliud quam meram hypocrisin, fuisse affirmanti, respondit: Probe id ipsum cognosco, scio enim quod nihil unquam boni præstiterim; verumtamen in Redemptoris mei sanguinem securus confido, in eoque omnem spem meam collatam habeo. Unde idem mellifluus doctor in sermone quodam hosce pariter exprimit affectus²: « Peccavi peccatum grande, turbabitur conscientia, sed non perturbabitur, quoniam vulnerum Domini recordabor. » Sancta Catharina Senensis, quæ Passioni Dominicæ meditandæ devotissima fuit, omnes a se exaratas Epistolas, a sanguinis Jesu Christi commemoratione exordiebatur, cumque mortis proxima esset, vocem suam, quanta potuit cum animi contentione, extulit, dicendo: *Sanguis, sanguis Jesu*. De eximio quodam Dei servo legisse me memini, quod dum morti vicinus esset, visum ei fuerit, se coram tremendo Judicis tribunal assistere, in cuius conspectu libra adducta fuit, in cuius una lancea bona ponebantur opera; cumque eorum conspiceret modicatem, siquidem demerita et ab ipso commissa peccata, ex altera parte longe magis præponderabant, hoc usus est consilio, ut scilicet in alteram libræ lancem collocaret merita, passionem et sanguinem, a Salvatore in cruce effusum, nec non amorem, quo tempore vitæ suæ eamdem Dominicam Passionem meditatus fuerat. Quo facto, lanx illa, in qua merita sua simul cum sanguine Christi trutinabantur, longe prævalens præponderavit, ipseque æternæ perditionis evasit periculum.

8. — In Speculo exemplorum³ de quodam ordinis Canonicorum Regularium F. laico legitur, quod post mortem suo apparuerit superiori, eidemque se recta ad cœlum ascendere significabit: quod cum prælatus audiens miraretur, felix hic Dei servus, se hanc gratiam ideo obtinuisse subjunxit, quia quoad vixit, Christum crucifixum in summa habuit veneratione, ab eoque hanc semper postulavit gratiam, ut scilicet ei in extremo mortis articulo opem ferret. In Prato florido de nobili quodam matrona refertur, quod tempore vitæ suæ cor suum in Passionis Dominicæ meditatione semper defixum habuerit, hancque a Redemptore sibi gratiam concedi postularit; ut scilicet in die et hora, qua ipse in cruce expiravit, suam quoque exhalare animam posset. Eadem Dei ancilla quavis foris sexta super nuda tabula lignea decumbere consueverat; et quia volenti eodem die nudis incedere pedibus, id ipsum et tanquam nobili et conjugatæ minime permittebatur; ipsa panniculos et acutos calceis suis immisit lapillos, ut inde sub pedum plantis eo graviorem

¹ S. BERN., ser. 61 in Cant. — ² Spec. Exemp., dist. 6. c. 40.